

УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ

Навчально-науковий інститут педагогіки, психології, менеджменту та освіти дорослих УПА

Кафедра економіки та менеджменту

СИЛАБУС

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПОВЕДІНКА

Харків 2023

Кафедра	Кафедра <u>Економіки та менеджменту</u> Department of Economics and Management http://econmgmt.uipa.edu.ua/
Назва навчальної дисципліни	«Організаційна поведінка» «Organizational behavior» Навчальна дисципліна ведеться українською мовою
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Викладач (-і)	Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту Кір'ян Олена Іванівна (лекційні та практичні заняття) http://econmgmt.uipa.edu.ua/?page_id=1318 контактний телефон: (057)733-79-35; 066-02-00-559 електронна пошта: 3zk@ukr.net
Сторінка дисципліни в системі дистанційної освіти УПА	https://do.uipa.edu.ua/course/index.php?categoryid=564
Консультації	Очні консультації: По п'ятницях 16 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰ в ауд. 115/1. On-line - консультації: По п'ятницях 16 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰ телефоном, вайбер, вацап, телеграм, посилання на відеозустріч в курсі здобувача http://do.uipa.edu.ua Off-line - консультації: Усі запитання можна надсилати на електронну пошту – 3zk@ukr.net . Тема листа: Питання щодо дисципліни «Організаційна поведінка»

1. Коротка анотація до курсу

Дисципліна «Організаційна поведінка» є нормативною дисципліною у циклі підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктора філософії). В рамках курсу «Організаційна поведінка» вивчаються індивідуально-психологічні характеристики особистості та особливості організації їх дослідження; вивчаються шляхи визначення мотиваційних аспектів особистості працівника та його ставлення до різних складових трудового процесу. В ході вивчення дисципліни здобувач досліджує формування та вплив вертикальних і горизонтальних комунікацій та міжособових стосунків на працівника та подальші тенденції організаційного розвитку колективу з виокремленням оптимальних методів їх динамічного дослідження. Курс «Організаційна поведінка» формує навички відслідковування та прогнозування реакцій працівників колективу на зміни, ідентифікувати симптоматику реакцій та корегувати наслідки відповідно до змісту корпоративної культури організації та стратегії її розвитку. В результаті вивчення курсу «організаційна поведінка» здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктора філософії) формує навички пошуку та розробки інноваційних пропозицій щодо формування (виховання) організаційної поведінки членів трудового колективу відповідно до корпоративної культури організації та стратегії її розвитку, їх реакцій на мотиваційний вплив та управлінські рішення шляхом здійснення постійної освітньої корегувальної діяльності в трудовому колективі. Здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктора філософії) після вивчення курсу «Організаційна поведінка» засвоюють особливості здійснення освітнього процесу за тематиками цього та тотожних дисциплін.

Основними цілями курсу «Організаційна поведінка» є:

- 1) Формування у здобувачів комплексного уявлення про явний та прихований зміст та причини прояву особливостей поведінки членів трудового колективу як реакції на управлінські рішення, зміни та інші чинники впливу.
- 2) Забезпечення здобувачам умов для формування навичок прогнозування особливостей організаційної поведінки окремих індивідів та колективу в цілому; та формування здатності створення оптимального механізму впливу на працівників з урахуванням можливої динаміки змін в розвитку змісту організаційної поведінки.
- 3) Формування у здобувачів здатності визначати, самостійно формувати, застосовувати та оцінювати доцільність використання критеріїв оцінки організаційної поведінки (колективної та особистості) з застосуванням результатів оцінки в механізмі корегування організаційної поведінки в організації.
- 4) Забезпечення здобувачам умов розвитку здатності створювати ефективну модель умовно ідеальної організаційної поведінки.
- 5) Формування у здобувача вміння організовувати та здійснювати освітні процеси в колективі для досягнення запланованого змісту організаційної поведінки.
- 6) Формування у здобувача здатність самостійно визначати проблему в стані організаційної поведінки в колективі, формувати механізм її вирішення та впроваджувати цей механізм на практиці.

Вивчення навчальної дисципліни «Організаційна поведінка» сприяє здобуттю таких компетенцій:

ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, опрацьовувати наукову літературу з управління та адміністрування та ефективно використовувати нову інформацію з різних джерел.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері менеджменту в закладах вищої освіти.

2. Мета та завдання (цілі) курсу

Мета навчальної дисципліни «Організаційна поведінка» – формування комплексу теоретичних знань і практичних навичок щодо організації дослідження, ідентифікації, прогнозування індивідуально-психологічних характеристик поведінки особистості в колективі та при виконанні трудових процесів, її мотивації та реакції на зміни, особливостей здійснення вертикальних і горизонтальних комунікацій, її принципів побудови міжособових стосунків та подальшого корегування окремих складових організаційної поведінки особистості з урахуванням змісту та потреб корпоративної культури та стратегії розвитку організації шляхом формування та впровадження індивідуальної та колективної роботи з персоналом, в тому числі впровадження освітніх процесів в трудовому колективі.

Завданням навчальної дисципліни «Організаційна поведінка» є теоретична та практична підготовка здобувачів з питань:

- Визначення концептуальних засад сформованої в організації організаційної поведінки та місця людини в цій системі;
- Визначення причин та механізмів формування та змісту неформальних груп в організації та вивчення рольової структури організації.
- Дослідження індивідуальних та групових реакцій на структурні зміни, групової й міжгрупової динаміки з подальшим управлінням груповими процесами;
- Визначення проблем поточної організаційної структури організації та її складових і розробка механізмів їх нейтралізації та подальшого запобігання виникнення;
- Дослідження сучасного комплексного змісту та формування ефективного соціо-психологічного середовища організації;
- Формування сучасних процесів оптимізації мотиваційного клімату та мікроклімату в організації з урахуванням особливостей індивідуальної та колективної організаційної поведінки;
- Формування механізму попередження конфліктів в організації, розвитку стресостійких відносин в колективі;
- Розробки пропозицій щодо змісту управлінських рішень, застосування стилів керівництва та методів впливу на персонал з урахуванням особливостей персоналу організації;

- Формування переліку критеріїв, вимог до членів колективу, менеджерів, керівників з урахуванням очікуваного змісту організаційної поведінки;
- Формування інноваційної організаційної політики оптимальної мобілізації людських ресурсів як елементу стратегії розвитку організації;
- Розробки програми тренінгу (навчання) різних категорій персоналу організації;
- Розробки програми організаційного розвитку та формування змісту корпоративної культури організації.

3. Формат навчальної дисципліни - змішаний (blended) – атестований курс, що має супровід в системі дистанційної освіти.

4. Результати навчання

РН04. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у галузі управління та адміністрування і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в менеджменті з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів.

РН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.

РН07. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.

5. Обсяг курсу

Види навчальних занять	Кількість годин (кредитів)	Форми поточного та підсумкового контролю
Лекції	10/8	Бліц-опитування, диспути
Практичні заняття	14/4	Ситуаційні завдання, диспути, ділові ігри, моделювання ситуацій, опитування
Самостійна робота	66/78	Тестування, самостійні завдання, елемент наукової діяльності (тези або складова наукової статті)
Всього	90 (3,0 кредити)	Підсумковий контроль: екзамен

6. Ознаки навчальної дисципліни:

Навчальний рік	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність (спеціалізація), освітня програма (за необхідністю)	Нормативна / вибіркова
2023/2024	3	5 (осінь) / 6 (весна)	073 Менеджмент	нормативна (Н)

7. Пререквізити – Інноваційні методи прийняття управлінських рішень в соціально-економічних системах, Сучасні інформаційні технології в наукових дослідженнях, Теорія і методологія менеджменту та ін.

8. Постреквізити – Менеджмент проектів і програмам, Педагогічні технології в закладах вищої освіти та ін.

9. Технічне й програмне забезпечення та/або обладнання – презентації PowerPoint, ноутбук, проектор, оболонка Moodle для роботи в системі дистанційного навчання, Telegram, Viber, Jamboard, GoogleMeet, GoogleForm, GMail, YouTube, EdPuzzle, Kialo, Padlet

10. Політики курсу.

Здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктора філософії) з менеджменту має виконувати всі завдання курсу самостійно та одноосібно. При виконанні письмових завдань, презентацій в якості укладача вказувати всі першоджерела. Дотримуватись в процесі занять, виконанні завдань, здачі іспиту академічної доброчесності та професійної етики.

Додатково з політикою курсу можна ознайомитися за посиланнями:

- [1. Положення про академічну доброчесність в УІПА.](#)
- [2. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в Українській інженерно-педагогічній академії.](#)
- [3. Положення про академічну доброчесність при виконанні письмових робіт здобувачами освіти Української інженерно-педагогічної академії.](#)
- [4. Положення про порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Української інженерно-педагогічної академії.](#)
- [5. Положення щодо організації контрольних заходів та атестацій здобувачів вищої освіти української інженерно-педагогічної академії із застосуванням дистанційних технологій навчання](#)

6. [Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність.](#)

11. Календарно-тематичний план (схема) навчальної дисципліни

№ тижня	Вид і номер занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	К-ть годин	
			денна	заочна
Змістовий модуль № 1. Місце особистості в організаційній культурі				
1	Лекція 1	Тема 1. Концептуальні основи організаційної поведінки	1	1
		Тема 2. Особистість у системі управління колективною організаційною поведінкою	1	1
	Практичне заняття 1	Розв'язання ситуаційних завдань, диспути, ділові ігри	2	-
	Самостійна робота 1	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел, законодавчої бази при підготовці до лекційних та практичних завдань	5	4
	Самостійна робота 2	Виконання самостійного завдання: формування порівняльної характеристики моделей організаційної поведінки для працівників об'єкта дослідження дисертаційної роботи	5	5
2	Лекція 2	Тема 3. Узгодженість особистості, робочих процесів та мотиваційної складової	1	1
		Тема 4. Наукове дослідження елементів організаційної поведінки	1	1
	Практичне заняття 2	Розв'язання ситуаційних завдань, диспути, ділові ігри	2	1
	Самостійна робота 3	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел, законодавчої бази при підготовці до лекційних та практичних завдань	4	5
	Самостійна робота 4	Виконання самостійного завдання: формування узгодженої характеристики організаційної поведінки працівників об'єкта дослідження дисертаційної роботи та методів мотиваційного впливу на них	7	7
	Самостійна робота 5	Формування словника з англійської мови до заданої теми	5	5
3	Практичне заняття 3	Розв'язання практичних завдань	2	1
	Самостійна робота 6	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел, законодавчої бази при підготовці до лекційних та практичних завдань	4	4

	Самостійна робота 7	Виконання самостійного завдання: формування методу оцінки організаційної поведінки окремих груп працівників об'єкта дослідження дисертаційної роботи	7	7
	Самостійна робота 8	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел при підготовці до тестування за модулем 1	12	16
	Самостійна робота 9	Тестування за тематикою модуля 1	1	1
Всього за змістовий модуль 1 – 60 год. (лекцій – 4 / 4 год., ПЗ – 6 / 2 год., СР – 50 / 54 год.)				
Змістовий модуль № 2. Організаційна культура в менеджменті організації				
4	Лекція 3	Тема 5. Комунікативна складова управління організаційною поведінкою	2	1
	Лекція 4	Тема 6. Освітня складова управління організаційною поведінкою	2	1
	Практичне заняття 4	Розв'язання ситуаційних завдань, диспути, ділові ігри	2	0,5
	Практичне заняття 5	Розв'язання ситуаційних завдань, диспути, ділові ігри	2	-
	Практичне заняття 6	Розв'язання ситуаційних завдань, диспути, ділові ігри	2	0,5
	Самостійна робота 10	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел, законодавчої бази при підготовці до лекційних та практичних завдань	2	3
	Самостійна робота 11	Виконання самостійного завдання: формування окремого елемента тренінгу окремих груп працівників об'єкта дослідження дисертаційної роботи	3	5
5	Лекція 5	Тема 7. Взаємовплив організаційної поведінки, корпоративної культури та стратегії розвитку організації	2	2
	Практичне заняття 7	Розв'язання ситуаційних завдань, диспути, ділові ігри	2	1
	Самостійна робота 12	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел, законодавчої бази при підготовці до лекційних та практичних завдань	2	3
	Самостійна робота 13	Виконання самостійного завдання: формування окремого елемента політики формування ідеального змісту організаційної поведінки для об'єкта дослідження дисертаційної роботи	3	5
	Самостійна робота 14	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел при підготовці до тестування за модулем 2	5	7

	Самостійна робота 15	Тестування за тематикою модуля 2	1	1
Всього за змістовий модуль 2 – 30 год. (лекцій – 6 / 4 год., ПЗ – 8 / 2 год., СР – 16 / 24 год.)				
Всього з навчальної дисципліни – 90 год. (лекцій – 10 / 8 год., ПЗ – 14 / 4 год., СР – 66 / 78 год.)				

12. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання:

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою. Робота здобувача впродовж семестру/екзамен (іспит) – 73/27.

Шкала оцінювання з навчальної дисципліни

№	Види робіт здобувача	Оцінка
1.	Бліц-опитування на лекціях	0-5
2.	Виконання практичних завдань	0-43
3.	Формування словника (на англ. мові) до заданої теми	0-5
4.	Виконання тестових модульних завдань	0-20
5.	Екзамен	0-27
Всього за навчальну дисципліну		0-100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Підсумкова оцінка	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (екзамен)	Оцінка за національною шкалою (залік)
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Умови допуску до підсумкового контролю:

- 1) Відпрацювання усіх практичних занять на рівні не нижче, ніж 26 балів з 43 можливих;
- 2) Оцінка за тестові завдання не менше, ніж 18 балів з 20 можливих;
- 4) Словник здано на перевірку (не менше 5 термінів з визначенням) та зараховано;
- 5) Робота здобувача впродовж семестру оцінено не менше, ніж на 45 балів з 73 можливих.

13. Питання до екзамену

1. Дайте визначення предмету та об'єкту дослідження управління організаційною поведінкою в організації.
2. Розкрийте сутність поняття «організаційна поведінка» та окремих її категорій.
3. Наведіть перелік основних проблем при вивченні організаційної поведінки.
4. Наведіть перелік та охарактеризуйте зміст об'єктивних законів організаційної поведінки.
5. Розкрийте практичний зв'язок управління організаційною поведінкою з іншими науками в менеджменті організацій.
6. Назвіть базові елементи організаційної поведінки та їх практичний зміст.
7. Розкрийте історичну еволюцію розвитку значення організаційної поведінки.
8. Сформулюйте особливості окремих моделей організаційної поведінки.
9. Охарактеризуйте системний зв'язок понять «організація» – «особистість».
10. Дайте визначення поняттю «особистість» та «індивід», визначте їх відмінності.
11. Сформулюйте визначення та охарактеризуйте процес формування особистості.
12. Назвіть основні елементи структури особистості та визначте їх основні особливості.
13. Визначте чинники впливу на організаційну поведінку людини.
14. Розкрийте сутність категорії «група» та її місце в організаційній поведінці.
15. Назвіть основні види груп та особливості їх врахування в формуванні організаційної поведінки колективу.
16. Поясніть зміст поняття «групова згуртованість» та окремих моделей групової динаміки.
17. Розкрийте сутність механізму організаційної поведінки та її складових.
18. Дайте визначення понять «керівник» та «лідер», розкрийте їх відмінності та особливості практичного використання.
19. Дайте визначення основних форм влади.
20. Охарактеризуйте підходи до вивчення лідерства.
21. Поясніть основні відмінності поведінкового підходу до вивчення лідерства.
22. Опишіть стиль управління за Д. Мак Грегором.
23. Опишіть автократично-ліберальний континуум стилів керівництва за К. Левінім
24. Опишіть стилі керівництва за Р. Лайкертом.
25. Визначте основні відмінності між двовимірною трактовкою стилів лідерства та «решіткою менеджменту» Блейка та

Мутона.

26. Охарактеризуйте основні концепції лідерства на основі ситуаційного підходу.
27. Поясніть, в чому полягає відмінність між сучасними, «новими» концепціями лідерства та традиційними концепціями лідерства.
28. Охарактеризуйте концепції атрибутивного та харизматичного лідерства.
29. Охарактеризуйте особливості трансакційного та трансформаційного лідерства.
30. Охарактеризуйте різні підходи щодо вимог до ефективних менеджерів з точки зору організаційної поведінки.
31. Надайте характеристику основних якостей ефективного менеджера в питаннях організаційної поведінки.
32. Дайте визначення та поясніть практичну сутність поняття «масштаб керованості».
33. Визначте основні причини виникнення неформальних груп в організації та їх можливий вплив на зміст організаційної поведінки.
34. Охарактеризуйте відносини працівників у неформальних групах та основні ролі керівників та членів неформальних груп.
35. Поясніть сутність процесу делегування повноважень та визначте його принципи.
36. Розкрийте зміст методів та сутність моделі делегування повноважень.
37. Визначте сутність та основні елементи категорії «спілкування», охарактеризуйте його інформаційно-комунікативний бік з огляду організаційної поведінки.
38. Визначте значення та основні елементи вербального та невербального спілкування в організаційній поведінці.
39. Розкрийте сутність та зміст комунікаційного процесу, напрями його вдосконалення для оптимізації організаційної поведінки.
40. Сформулюйте рекомендації щодо підвищення ефективності надання інформації, слухання та сприйняття інформації.
41. Охарактеризуйте сутність та функції конфліктів в організації.
42. Опишіть види конфліктів та визначте їх відмінності.
43. Розкрийте зміст основних підходів та правил вирішення конфліктів.
44. Охарактеризуйте стилі поведінки в конфліктних ситуаціях за моделлю Томаса – Кіллмена.
45. Охарактеризуйте, в чому полягає професійна адаптація працівників організації.
46. Визначте зміст профілактики поведінкових відхилень (девіацій) персоналу організації
47. Дайте визначення поняттю «стрес» та назвіть його види та їх відмінності.
48. Охарактеризуйте організаційні та особистісні фактори стресу.
49. Опишіть процеси управління стресами та засоби їх подолання.
50. Опишіть процеси профілактики виробничих стресів та професійного вигорання.
51. Дайте визначення інноваційних змін та організаційного розвитку.
52. Розкрийте зміст моделей змін та можливих психологічних бар'єрів інноваційних змін організації.

53. Наведіть ознаки та основні характеристики організаційної культури та її місце в організаційній поведінці.
54. Охарактеризуйте структуру організаційної культури.
55. Визначте, у чому полягає вплив організаційної культури на діяльність організації.
56. Надайте характеристику моделям вимірювання організаційної культури.
57. Опишіть підходи щодо процесів формування організаційної культури.
58. Розкрийте зміст понять «абсентеїзм», «плинність кадрів» і «відданість працівника організації» та їх місце в організаційній поведінці.
59. Дайте визначення організаційного розвитку та організаційних цінностей, їх взаємодію з організаційною поведінкою.
60. Опишіть основні моделі організаційного розвитку.
61. Охарактеризуйте принципи забезпечення ефективності діяльності організації.
62. Розкрийте соціологічне та психологічне супроводження організаційного розвитку.

14. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна (базова) література

1. Свидрук І.І., Турянський Ю.І., Миронов Ю.Б. Організаційна поведінка. Підручник. Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2022. 352 с.

Додаткова (допоміжна) література

1. Гарькавець С. О., Волченко Л. П. Конфлікти в освітньому середовищі: діагностика та практика вирішення: навчально-методичний посібник. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 92 с.
2. Зеркаль А. В. Корпоративна культура та комерційна свідомість персоналу – інноваційні напрями розвитку підприємств : монографія. Tallinn: Teadmus OÜ, 2022, 346 с.
3. Ібрагімова І. М. Лідерство у громаді. Як наснажувати людей та досягати спільних цілей: посібник. Київ: ТОВ Вид-во "Юстон", 2020. 108 с.
4. Куприянов О.В. Основи дистанційного навчання: навч. посіб. для здобувачів вищої освіти вищих навч. закладів спец. 015 професійна освіта (за спеціалізаціями). Харків : Мадрид, 2020. 91 с.
5. Мистецтво ведення переговорів: навчальний посібник. Укладачі: А. Є. Адамович, О. М. Максимець, ТДАТУ. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2021. 264 с.
6. Монастирський Г. Л. Теорія організації: підручник. 2-е видання, доповнене й перероблене. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 329с.
7. Організаційна поведінка: опорний конспект лекцій для здобувачів вищої освіти третього освітньо-науково ступеня PhD спеціальності 073 «Менеджмент». Укладач І.О.Банєва. Миколаїв, 2020. 58 с.

8. Пентилюк М. І., Маруніч І. І., Гайдаєнко І. В. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ : ЦУЛ, 2019. 224 с.
9. Піпченко Н. Європейські комунікації: навч. посібник. Київ: Вадекс, 2021. 136 с.
10. Повалій Т. Л., Світайло Н. Д. Івент-менеджмент : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2021. 198 с.
11. Постоян Т. Г. Психологія управління : навч. посібн. Одеса : Університет Ушинського, 2020. 195 с.
12. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія: навч. посібник. Суми: Університетська книга, 2019. 176 с.
13. Стратегічні комунікації для безпекових і державних інституцій: практичний посібник. О. Акульшин та ін.; заг. ред.: О. Давліканова, Л. Компанцева. Київ: ТОВ "ВІСТКА", 2022. 280 с.

Методичні джерела

1. Організаційна поведінка: конспект лекцій для студ. ОС «доктор філософії» денної та заоч. форм навч. спец. 073 Менеджмент. укладач. О.І.Кір'ян. Харків : УПА, 2023. 72 с.
2. Організаційна поведінка: метод. вказівки до проведення практ. занять для здобувачів вищої освіти ОС «доктор філософії» денної та заоч. форм здобут. освіти. спец. 073 Менеджмент. упоряд. О.І.Кір'ян. Харків : УПА, 2023. 24с.
3. Організаційна поведінка: метод. вказівки до організації та планування самост. роботи для здобувачів вищої освіти ОС «доктор філософії» денної та заоч. форм здобут. освіти. спец. 073 Менеджмент. упоряд. О.І.Кір'ян. Харків : УПА, 2023. 36 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Дисципліна в системі дистанційної освіти УПА: <https://do.uipa.edu.ua/course/index.php?categoryid=564>
2. Навчальне забезпечення курсу в бібліотеці УПА: http://library.uipa.edu.ua/jirbis/index.php?option=com_irbis&Itemid=1596&C21COM=S&I21DBN=DB1&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%3C.%3EIDD=%EE%EB%ED%E5%3C.%3E&Z21ID=&I21DBNAM=
3. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII зі змінами. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
4. Про колективні договори і угоди. Закон України від 01.07.1993 № 3356-XII зі змінами. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>
5. Про оплату праці. Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР зі змінами. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Про Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці. Постанова КМУ від 01.08.1992 № 442 зі змінами. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-92-%D0%BF#Text>

7. Про професійний розвиток працівників. Закон України від 12.01.2012 № 4312-VI зі змінами.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17#Text>

Зміст силабусу відповідає робочій програмі навчальної дисципліни.

Завідувачка кафедри Вікторія ПРОХОРОВА